

BOEKBESPREKINGEN

M. MICHAEL COHEN AND COLLABORATORS: „*Pediatric Dentistry*”, 607 blz. met 395 afb. waarvan 9 in kleuren. The C.V. Mosby Co., Saint Louis, 1957. Geb. \$ 14.75.

De samensteller van dit bijzonder fraaie boek besluit zijn voorwoord met het uitspreken van de hoop „that this book on Pediatric Dentistry will serve as a valuable reference text for students and practitioners of the medical and dental professions and that it will provide the dentist with a practical knowledge of all phases of dentistry for children”.

Aan deze verwachting zal het boek ongetwijfeld beantwoorden. Van een 17-tal specialisten, onder wie verschillende van internationale faam, bevat het verhandelingen die gezamenlijk de gehele pedodontie bestrijken. Achtereenvolgens worden besproken:

De embryologische ontwikkeling van het hoofd

De lichamelijke groei en ontwikkeling van het kind

Craniometrie en cephalometrie van het groeiende kind

De psychische ontwikkeling van het kind

Ontwikkeling en groei van tanden en kaken

De anatomie der melktanden

Voeding en orale gezondheid

Cariës

Sosiodontie

Het onvolwaardige kind

Mondheekundige problemen

Prophylactische orthodontie

Orale manifestaties van algemene ziekten

De endocrine klieren in betrekking tot de ontwikkeling van gebit, aangezicht en schedel

Parodontale aandoeningen in de jeugd

Aspecten der sociale pedodontie

De meeste hoofdstukken zijn voortreffelijk geschreven en geven inderdaad de lezer waardevolle inlichtingen op het betreffende gebied. Een uitzondering moet ik maken voor het door de samensteller zelf geschreven hoofdstuk over de sosiodontie, omvattende de tomo-, de plero- en de endodontie. Veel van wat hierin wordt verkondigd is zó verouderd en staat zó ver van de werkelijkheid af, dat men zich afvraagt hoe een praktiserend tandarts dit heeft kunnen schrijven. Aan de waarde van het boek doet dit echter weinig af. Naast de vele goede verhandelingen bevat het uitgebreide literatuurlijsten en een trefwoordenindex; de illustraties zijn duidelijk, het papier is van zeer goede kwaliteit, het geheel een fraaie uitgave.

J. G. de Boer

Prof. Dr. C. H. PLATHNER: „*Phantomkurs der konservierenden Zahnheilkunde*”. 94 blz. met 178 afb. Georg Thieme, Leipzig, 1956. Geb. D.M. 13.25.

In kort bestek geeft de schrijver een overzicht van de caviteitpreparatie en de restauratie van gebitselementen met verschillende vulmaterialen: silicaatcement, silicofosfaatcement, zilver- en koperamalgaam, snelhardende kunststoffen en inlays van gegoten metaal, porselein en kunsthars. Verder worden de tijdelijke vulmaterialen en de techniek der endodontie besproken, terwijl bovendien iets over het instrumentarium wordt verteld. De beknoptheid doet aanvankelijk twifelen aan de waarde van het boekje; slaat men echter nog eens na wat over deze onderwerpen in de leerboeken der sosiodontie staat geschreven, dan komt men tot de conclusie dat dit boekje toch zijn nut wel kan hebben. Doordat het weinig méér geeft dan een oriëntering op het terrein van de plerodontische en de endodontische techniek, zal geen docent het in ernstige mate strijdig vinden met zijn eigen inzichten en opvattingen, hetgeen met de leerboeken nog wel eens het geval is. Ongetwijfeld kan dit boekje een nuttige hulp zijn voor de preklinische student

J. G. de Boer

Prof. Dr. med. FRIEDRICH PROELL. *Zahnaufbau und Zahnzerfall in Abhängigkeit von der Ernährung*. Uitgever: Johannes Ambrosius Barth te Leipzig (1956). Prijs: D.M. 18.80.

Aan deze even uitvoerige als gedegen studie liggen voor een goed deel 's schrijvers biochemische onderzoeken uit de afgelopen jaren ten grondslag: deze worden bovendien nog gesteund door rijke ervaring.

De schrijver heeft zich vooral tot taak gesteld, de navolgende vragen te beantwoorden:

- a. welke is de relatie tussen tandcariës en voeding,
- b. kan men, wanneer experimenteel onderzoek het bewijs levert, dat het optreden van cariës in hoofdzaak afhankelijk is van voedingswijze, nog langer — overeenkomstig Miller's theorie — van een exogeen proces spreken,
- c. ware een zo vroeg mogelijk inzettende, rationele prophylaxe in de vorm van veranderde (verbeterde) voedingswijze niet verre de voorkeur te geven boven de heden ten dage in zwang zijnde methoden van cariëspreventie?

Men ziet het: de vragen zijn niet nieuw. Wel echter de wijze, waarop Proell tot zijn antwoord komt en waarbij hij óók de nieuwste methoden van onderzoek de haar toekomstige plaats inruimt. Daarbij worden echter zó vele en velerlei belangwekkende problemen aangesneden, dat zelfs een korte bespreking ervan binnen het bestek ener boekaankondiging achterwege moet blijven!

De resultaten van zijn onderzoek vat de schrijver samen in een aantal conclusies, welke draagwijdte ten dele ongetwijfeld véél verder reikt dan het gebied van het wetenschappelijk cariësonderzoek.

Een uitvoerige bibliographische index en een bijkans even omvangrijk zaakregister besluiten 's schrijvers werk, hetwelk, ofschoon blijk gevende van een grote mate van zelfkritiek, velen ongetwijfeld zal prikkelen tot verder onderzoek.

Th. E. de Jonge

KNUD DREYER JÖRGENSEN. *The deciduous dentition, a descriptive and comparative anatomical study*. Acta Odontologica Scandinavica. Volumen 14. Supplementum 20. København, 1956.

Deze uitnemende monografie, die als supplement der Acta Odontologica Scandinavica het licht zag, vormt het resultaat van jarenlange studie, welke schrijver bekroond zag met diens promotie tot *doctor odontologiae*.

Bij de behandeling zijner stof heeft Jørgensen zich grote beperking moeten opleggen; zo merkt hij in zijn voorwoord nadrukkelijk op: „only those anatomical structures considered valuable as evolutionary or racial criteria has been studied in detail”. Niettemin is zijn werk uitgegroeid tot een dermate omvangrijk geheel en draagt het bovendien op tal van plaatsen een zo persoonlijk karakter, dat referent van een uitvoerige bespreking wel moet afzien: die zoude in elk geval trouwens toch onvolledig blijken!

Bij de opstelling zijner conclusies legt de schrijver een prijzenswaardige terughoudendheid aan den dag. Hetgeen echter niet wegneemt, dat wij ze zeker niet alle onderschrijven kunnen. Zo zijn bij voorbeeld de overwegingen, op grond waarvan Jørgensen de door recensent beschreven „mesiobuccale randprominenties” met de tubercula paramolaria homologiseert, ten enenmale aanvechtbaar. Zijn uitspraak: „the evolutionary significance of root divergence is at yet insufficiently clarified”, is ongetwijfeld voorzichtig geformuleerd. Hadde hij echter de voor enkele jaren verschenen studie van de Japanse anatoom Fujita gekend over de wortelbuiging („Wurzelknickung”) der lactale fronttanden van 's mensen gebit, stellig zoude hij deze conclusie anders gesteld hebben.

Nóg andere bezwaren zouden wij te berde kunnen brengen: zij vermogen echter nauwelijks afbreuk te doen aan de wetenschappelijke waarde van dit proefschrift, met welks verschijning wij niet slechts de schrijver doch in gelijke mate óók de tandheelkunde gelukwensen kunnen! Moge het deze talentvolle jonge leerling van Pedersen gegeven zijn, eenmaal te aanschouwen de verwezenlijking van zijn ideaal: „the establishment of a international central institute for odontographic research”.

Th. E. de Jonge

JOSEF MÜNCH: „Die zahnärztliche Behandlung des Kindes” 258 blz. Uitgave: Johann Ambrosius Barth / Verlag / Leipzig. Dritte Auflage 1956. Prijs: D.M. 16.20.

Reeds in de inleiding wordt duidelijk dat men in Duitsland bij de kindertandheelkunde met dezelfde problemen worstelt als in ons land; de georganiseerde kinderbehandeling begint te laat: bij het 6e of 7e levensjaar. Zoals de auteur terecht opmerkt kan dan van profylaxe meestal geen sprake meer zijn. Een andere moeilijkheid is, dat ofschoon de kinderen voordien wel onder medische behandeling zijn geweest, de huisarts, kinderarts, etc. het tandstelsel buiten beschouwing laten, waaruit Münch de conclusie trekt, die ook in Nederland vaak is gehoord, dat de arts tijdens zijn opleiding te weinig interesse voor het gebit wordt bijgebracht.

Vergeleken met de tweede druk (1952) is uitbreiding gegeven aan het hoofdstuk „Kariesprophylaxe” door een beschouwing op te nemen over de huidige stand van zaken bij de preventie door middel van fluor. In een duidelijke uiteenzetting betoont de schrijver zich gematigd optimistisch, waarschuwt echter voor overdreven verwachtingen.

Verder werd een hoofdstuk „Paradentitis und Parodontose im Kindesalter” aan deze derde druk toegevoegd. Tenslotte zijn er nog enige wijzigingen van minder belang.

Helaas werd geen uitbreiding gegeven aan het (kleine) gedeelte betreffende de uitvoering van de kinderbehandeling, welk onderdeel juist in de Amerikaanse werken zo uitvoerig besproken wordt en veelal uitstekend tot zijn recht komt.

Door de grote aandacht die wordt besteed aan medisch-biologische problemen is het bezit van het boek van Münch naast Amerikaanse werken zeker aanbevelenswaardig.

H. M. J. Scheffe r

Oral Histology and Embryology, onder redactie van B. J. Orban. St. Louis, The C.V. Mosby Company, 1957. 379 blz., \$ 8,5.

Een indrukwekkende lijst van medewerkers heeft onder leiding van Orban deze vierde druk van het langzamerhand klassieke Amerikaanse leerboek van de histologie en de embryologie van de mond herzien en up to date gebracht. De beproefde indeling is behouden gebleven: Na een tweetal oriënterende hoofdstukken over de ontwikkeling en groei van gezicht en mond en van de tanden, volgt een hoofdstuksgewijze gedetailleerde bespreking van glazuur, dentine en van de andere onderdelen van de tanden en hun ophangapparaat maar ook van de kaken, van het mondslijmvlies en van de klieren, die in de mondholte uitmonden. In elk van die hoofdstukken worden ontwikkeling, morfologie en functie zo goed mogelijk gecorreleerd en in verband gebracht met klinische overwegingen. Aparte hoofdstukken zijn gewijd aan de doorbraak van de tanden, aan de tandwisseling en aan het kaakgewricht en de sinus maxillaris. Het is bijzonder toe te juichen dat de redacteur de histologische techniek een afzonderlijk hoofdstuk (het laatste) heeft waardig gekeurd.

De taal is duidelijk en het evenwicht tussen wetenschappelijke twijfel en didactische zekerheid is goed getroffen. De illustraties zijn voortreffelijk en in de literatuurlijsten worden niet uitsluitend Angelsaksische publikaties aangehaald.

Een uitstekend boek.

M. T. Jansen

Priv. Doz. Dr. CHRISTIAN SCHULZE. (Göttingen). *Erbbedingte Strukturanomalien menschlicher Zähnen*. Uitg. Urban & Schwarzenberg; prijs D.M. 16.—.

In deze monografie worden 3 vormen van erfelijke glazuurhypoplasieën behandeld.

De eerste wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een harde, dunne tot zeer dunne glazuurlaag; het dentine is normaal gevormd.

De aandoening manifesteert zich bij mannen sterker dan bij vrouwen.

De overerving geschiedt onvolledig dominant en is aan het geslacht gebonden (X chromosomal).

Van de tweede vorm, die regelmatig, dominant erfelijk is, heeft het glazuur de normale dikte, doch is onvolledig verkalkt, hetgeen na de doorbraak tot defecten leidt.

De derde vorm is onregelmatig dominant doch niet aan het geslacht gebonden; ook hier bestaat de „hypoplasie” in een te kort schieten van de mineralisering.

Bij de besproken hypoplasie van het dentine, worden bezwaren ingebracht tegen de opvatting, dat deze een onderdeel zou vormen van de osteogenesis imperfecta.

H. H. W. Verdenius

Wij ontvingen het 39e „Report” van de *Forsyth Dental Infirmary for Children* te Boston, U.S.A. Een keurig verzorgd boekje, verlicht met fraaie foto's, zowel van de staf der medewerkers, waaronder wij de landgenoten A. C. v a n d e H a v e en C. F. A. M o o r r e e s ontdekken, als van het imposante gebouw.

Een van grote waardering getuigend In Memoriam beschrijft leven en werken van de in sept. 1955 te jeugdig overleden directeur Howard Mitchel Marjerson. Deze is opgevolgd door Dr. John B. Macdonald, die, benoemd tot hoogleraar in Oral Microbiology in de Harvard School of Dental Medicine, op gelukkige wijze de band met de Harvard University bevestigt. Het boekje legt op duidelijke wijze getuigenis af van de gedegen activiteit dezer alom bekende en nuttige instelling. M a r g a d a n t

---

Dr. H. M. DE HAAN en W. A. L. DEKKER: *Groot Woordenboek der Geneeskunde IV*.
Totaal 2460 blz. Prijs compleet f 150.—. geb. Uitg. L. Stafleu, Leiden.

Thans is dus het laatste deel van dit fraaie werk verschenen. (Zie bespreking 1957, febr. pag. 121). Er volgen nog een literatuurlijst en enige supplementen. De laatste zullen in verhouding tot omvang en prijs der vier delen worden berekend. M a r g a d a n t